

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19

Ситуація у світі, пов'язана із спалахом COVID-19, та обмеження, що запроваджуються державами задля протидії її розповсюдженню, безпосередньо вплинули на авіаційну галузь країн світу, у тому числі й України.

Ускладнення епідемічної ситуації на території України та в світі призвело до спаду попиту на авіаперевезення та зниження комерційної завантаженості рейсів, у зв'язку з чим авіакомпанії були змушені скоротити частоту або взагалі відмінити виконання переважної більшості рейсів.

У зв'язку з впровадженням Урядом України обмежувальних заходів у рамках боротьби з поширенням COVID-19, було тимчасово майже призупинено як міжнародне, так і внутрішнє пасажирське авіасполучення [1].

Крім цього тимчасові обмеження на перетин кордону України для іноземних громадян вводились повторно, що разом із продовженням дії обмежень на в'їзд українських громадян до низки країн світу значною мірою стримувало попит на ринку авіаперевезень [2].

Загальна ситуація щодо пандемії COVID-19, включаючи вжиті заходи щодо її стримування, потенційний ризик зараження від інфікованої особи (осіб) та потреба вирішення незнайомих ситуацій на робочому місці, ймовірно, матимуть негативний вплив на психічний стан працівників та пасажирів. У цьому контексті експлуатанти аеропортів та експлуатанти літаків та, якщо застосовна, інші постачальники послуг, повинні сприяти доступу співробітників до програм консультування та/або підтримки (якщо вони доступні) і використовувати керівні матеріали Міністерства охорони здоров'я України (МОЗ) та будь-які інші застосовні матеріали.

Компетентні органи з питань цивільної авіації, експлуатанти аеропортів, експлуатанти літаків та інші авіаційні зацікавлені сто-

рони повинні координувати свої дії в контексті цього керівного матеріалу з місцевими органами охорони здоров'я з метою досягнення оптимального зниження ризику та забезпечення відповідності національним вимогам з охорони здоров'я. Крім того, вони повинні взаємодіяти з національними органами охорони здоров'я, щоб допомагати у придбанні відповідної кількості захисних засобів та дезінфікуючих речовин.

15 квітня 2020, р. Європейська Комісія у співпраці з Президентом Європейської Ради висунула Спільну європейську дорожню карту, яка визначає рекомендації щодо зняття обмежувальних заходів COVID19 [3]. Як зазначено в Дорожній карті, 13 травня 2020 року Комісія висунула подальші вказівки щодо того, як поступово відновити транспортні послуги, зв'язок та вільне сполучення так швидко, як це дозволяє стан здоров'я, захищаючи здоров'я транспортних працівників та пасажирів. У повідомленні Комісії було доручено EASA та ECDC спільно розробити більш детальний технічний експлуатаційний керівний матеріал для авіаційного сектору [4]. Відповідно до цього Агентство з безпеки польотів Європейського Союзу (EASA) та Європейський центр запобігання та контролю захворювань (ECDC) розробили наступний керівний матеріал. Мета даного керівного матеріалу – слугувати протоколом безпеки та здоров'я в авіації та надавати актуальну інформацію щодо того, як оператори аеропортів, експлуатанти літаків, що здійснюють комерційні та не комерційні пасажирські транспортні перевезення та компетентні органи з питань цивільної авіації можуть забезпечити здоров'я та безпеку пасажирів, а також персоналу та екіпажу, який їх обслуговує, зберігаючи безпечну експлуатацію, разом з тим мінімізуючи ризик передачі вірусу. Цей матеріал повинен доповнювати поради органів охорони здоров'я та допомагати роботодавцям виконувати їх обов'язки відповідно до законодавства про охорону здоров'я та безпеку працівників.

Законодавство не змушує авіакомпанію повертати гроші у визначених випадках, адже невиконання візових вимог вважається провиною пасажирів. Варто зазначити, що зовсім не багато авіакомпаній на час пандемії здійснюють безкоштовний обмін усіх квитків

чи повернення грошей з ініціативи пасажирів. На решті, авіаліній за це доведеться заплатити штраф або й просто втратити квиток, тому що по факту рейс не скасовується. Варто звернути увагу, що у кожної авіакомпанії свої правила відшкодування вартості придбаних квитків, але в цілому процедури у більшості схожі. Пасажир повинен оформити заявку на відшкодування вартості перевезення, і, згідно законодавства України, на розгляд заявки від пасажирів на відшкодування коштів за квиток у авіакомпанії є 90 днів.

Авіакомпанії пропонують на вибір декілька видів компенсацій: перенесення дати перельоту, але протягом року після невиконаного рейсу; 120% промокоду з ним можна змінити і дату і напрямок перельоту; повернення коштів за невикористані квитки згідно з тарифом [5]. Юридичний факт введення карантину віднесений до форс-мажорних обставин законом про запобігання виникненню та поширенню корона вірусної хвороби. Авіаперевізник не зобов'язаний виплачувати передбачену Монреальською конвенцією компенсацію, якщо він може надати підтвердження того, що причиною скасування рейсу була дія надзвичайних обставин.

Більшість авіакомпаній, так само, як і МАУ, задекларували відмову в здійсненні перевезення пасажирів у разі, якщо він відмовляється дотримуватися правил особистої безпеки, наражаючи тим самим на небезпеку інших пасажирів. Ідеться про відмову від носіння маски, а також виявлення симптомів захворювання (лихоманка, підвищення температури, кашель, головний біль, нудота і блювання, закладення носа або нежить).

Однак експерти ІАТА вважають, що сучасні повітряні лайнери тільки своїми технічними пристроями сприяють антивірусній безпеці: це розташовані один за одним крісла, а також їх спинки, які не дозволяють спілкуватися пасажирам лицем до лица, що і є вірусним бар'єром, а пристрій Потік повітря салону від стелі до підлоги сприяє зниженню передачі вірусу уздовж салону, спускаючи до підлоги всі мікрочастинки [6].

Література:

1. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України

від 9 грудня 2020 р. № 1236. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kab-a1066>

2. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236 і від 29 червня 2021 р. № 67. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanov-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-9-grudnya-2020-r-1236-i-vid-29-t180821>

3. Re-open EU. URL: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/european-roadmap-lifting-coronavirus-containment-measures_en

4. Re-open EU. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_854

5. Shpyrnya O. V. Trends in the development of the international market of tourist services. *Scientific Bulletin of the Southern Institute of Management*. 2018. (1). Pp. 62–66.

6. Social distancing of passengers in an airplane-the end of the era of accessible flights. URL: <https://www.atorus.ru/news/press-centre/new/51390.html>